

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan for Vuggestuen og Børnehaven Solsikken, Skjern 2022

Oversigt over evaluerings-spørgsmål

Del 1

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

- Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år ?
- Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur ?
- Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan ?

Del 2

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

3 Eksempler

- Hvad var formålet med den evaluering vi gennemførte ?
- Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering ?
- Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse ?
- Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til ?

Del 3

Inddragelse af forældrebestyrelsen

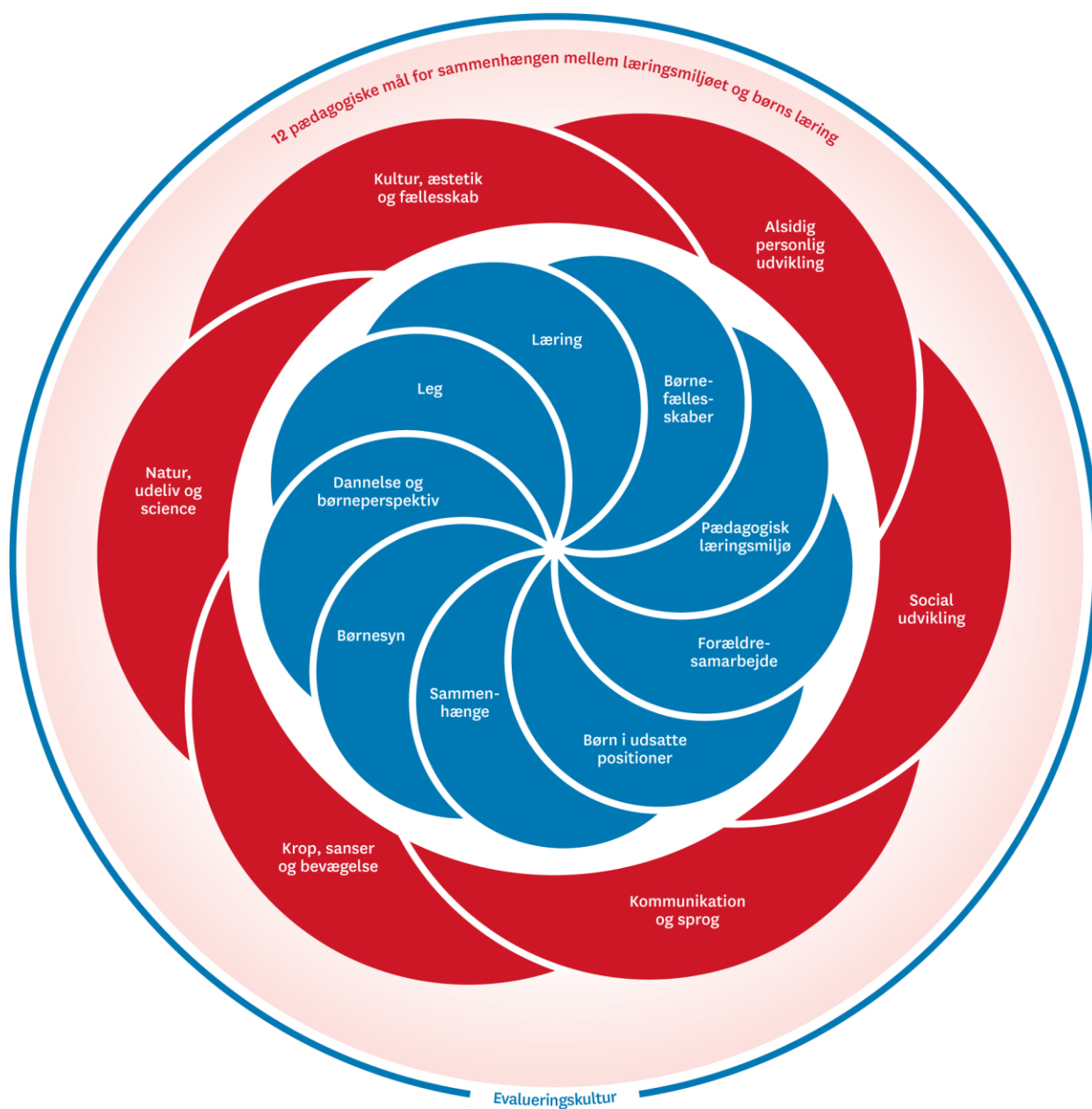
- Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Del 4

Det fremadrettede arbejde

- Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på ?
- Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?
- Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan ?

Rammen for den pædagogiske læreplan

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

Indledning

I Solsikken har vi i 2021-2022 arbejdet på at styrke evalueringskulturen.

At facilitere og styrke evalueringskulturen kræver tid, mod, faglighed og didaktiske overvejelser. Det kræver, at vi arbejder systematisk og forholder os reflektiv til egen praksis.

En god evaluering betyder, at det pædagogiske personale får større indblik i læringsmiljøets betydning for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse og kan justere herefter.

Evaluering er en løbende proces - vi er derfor ikke i mål, men altid på vej.

Den "Styrkede pædagogiske læreplan"

Solsikkens skriftlige pædagogiske læreplan blev udarbejdet i 2021. Rapporten og dens mange eksempler fortæller, hvordan vi i Solsikken omsætter teori og pædagogiske overvejelser til praksis. Rapporten er med til at skabe fælles retning og udgør rammen for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den pædagogiske læreplan tager afsæt i Dagtilbudsloven samt tilhørende bekendtgørelser. (Bilag 1.) Læreplansrapporten er et resultat af to års arbejde og implementering, udarbejdet i skabelon udgivet af Børne- og socialministeriet. Udarbejdelsen af læreplansrapporten er lovpligtig og skal offentliggøres. Rapporten kan læses i sin fulde længde på www.solsikken.name.

Læreplansrapporten redigeres i foråret 2023.

Evalueringsrapporten

Som en del af lovkravet er vi forpligtet på at lave en skriftlig evaluering af den pædagogiske læreplan. Hertil har vi brugt skabelon med tilhørende spørgsmål, udgivet af Børne- og socialministeriet. Evalueringsrapporten er blevet til i et samarbejde mellem det pædagogiske personale, fyrtårne og leder, samt inddragelse af bestyrelsen. Rapporten er udgivet 2022.

Evalueringsrapporten skal offentliggøres og kan læses i sin fulde længde på www.solsikken.name
Rigtig god læselyst.

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

- Vi er i hele huset optaget af at højne dialogen og reetablere den gode forældrekontakt i kølvandet efter corona, samt at styrke den indbyrdes kontakt forældrene imellem.
- Vi er i børnehaven optaget af at styrke de voksnes indbyrdes kommunikation gennem ledersparring, så de bliver tydeligere i deres kommunikation med børnene og hinanden.
- Vi har i børnehaven arbejdet med at genskabe den fælles kultur og er optaget af at reetablere det gode samarbejde på tværs af grupperne.
- Vi har været optaget af at analysere børnegrupperne og etablere gode fysiske og afvekslende læringsmiljøer ude og inde, som er afstemt af børnenes alder, interesser og udvikling.
- Vi har i børnehaven haft meget fokus på relationer og hvordan vi gennem hensigtsmæssig struktur, samt god kontakt mellem barn/barn og barn/voksen, kan give børnefællesskabet de bedste betingelser.
- Vi har i børnehaven været optaget af at skabe gode, skærmende og samtidig inkluderende miljøer for børn i udsatte positioner.
- Vi har været optaget af at styrke overgangene mellem vuggestue/børnehave og børnehave/skole.
- Vi har i hele huset evalueret og justeret på dele af vores rutiner, eksempelvis samlinger og læringsmiljøet i garderoben.
- Vi har eksperimenteret med børns medbestemmelse ifht. til vores madpakke-kultur
- Vi har gennemført en BMV (Børnemiljøvurdering/DCUM) i grøn gruppe i jan. 2022 og været optaget af den efterfølgende evaluering. (Bilag 2)
- Vi har gennemført en forældretilfredshedsundersøgelse i feb. 2021 og været optaget af den efterfølgende evaluering i personale gruppen og i bestyrelsen. (Bilag 3)
- AMR og ledelse har gennemført en tilfredshedsundersøgelse blandt medarbejderne og har arbejdet med opsamling og evaluering på personalemøder og i bestyrelsen. (Bilag 4)
- Vi er i hele huset på vej med at højne evalueringskulturen og er optaget af begreberne refleksion og justering.

- Vi er i gang med at lære og at afprøve forskellige metoder til, hvordan man indsamler pædagogisk dokumentation, som kan bruges meningsfuldt.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Vi har de seneste 2 år arbejdet ud fra en masterplan, der har hjulpet os til at få overblik ifht. de nye overordnede krav: At gøre læreplanen brugbar og nærværende, at indsamle dokumentation og kvalificere vores evalueringskultur.

Evalueringsproces er en proces, hvor man hele tiden er på vej. Udover den overordnede evaluering foregår den daglige evalueringen på forskellig måde og i forskellig kontekst:

- Spontane evalueringer - hvor der hele tiden justeres.
- Den planlagte evaluering – hvor vi planlægger hvornår vi kigger på noget bestemt.
- Evaluering af problemløsninger og fornyelse.
- Evaluering af hverdagssituationer.

Nedenstående er eksempler på forskellige former for evaluering:

Eksempel 1 - Den spontane evaluering: Her justeres hele tiden efter børnenes dagsform, børnetal, vejret, hvad børnene er optaget af osv. Aktiviteter justeres, når de voksne observerer at noget ikke fungerer eller ikke har den ønskede effekt. Evalueringen foregår som dialog mellem medarbejdere eller som den enkeltes egen refleksion over det observerede.

Eksempel 2 - Den planlagte evaluering: Grupperne har stuemøde én gang om måneden. Her reflekteres over selvvalgte eller givne temaer. Aktiviteter, relationer, rutiner og børnegrupper analyseres, evalueres og justeres. Her har medarbejderne mulighed for at give hinanden feedback og drøfte hvordan man positionerer sig hensigtsmæssigt i forhold til børnenes leg og læring. Evalueringen foregår som dialog eller som ledersparring og kan være skriftlig. Dokumentation kan være noter fra dagbøger, billeder, videoklip, screening, undersøgelser, udstilling eller systematisk observation på bestemte læringsmiljøer.

Eksempel 3 – Problemløsning og fornyelse: Pædagoger og medhjælpere holder personalemøde én gang om måneden. Gennem det sidste år har leder og fyrtårne forberedt temaer, hvor der på møderne skiftevis er evalueret på et selvvalgt emne og et givet emne. Kendetegnene ved det valgte emne er, at der er noget som ikke fungerer og som man er nysgerrig på. Evalueringen er overvejende skriftlig, baseret på observationer og undersøgelser. Ind i evalueringen har vi brugt

de "9 hver" (Bilag 7), reflekterende teams, SMTTE-modellen, samt "Skema til handling" udgivet af EVA. (Bilag 8)

Eksempel 4: Vi har 1-2 pædagogiske dage om året: Her dykker vi ned i emner som vi er optaget af eller nysgerrige på, både gruppevis og på tværs af hele huset.

Eksempel 5: Vi har kvalificere og højnet vores faglighed ved at indhente ny viden, bl.a. via læringsvideoer om evaluering udgivet af EVA, uddanne fyrtårne, deltage i kurser i RKSK, deltage i kurser i observationsværktøjet KIDS, samt online kurser udbudt af KL for ledere.

* * *

Vi er på vej med at bruge observations- og reflektionsværktøjet KIDS ind i evalueringen. (Bilag 5)

Vi har i sommeren 2022 fået adgang til værktøjet "Hjernen og hjertet." Vi har i dette program påbegyndt sprogscreening af børn 0-6 år (Sprogtrappen 0-2 år og sprogvurdering 3-6 år). Vi har lavet screeningsuger og efterfølgende en sproguge hvor hele huset får igangsat handleplaner for gruppen og det enkelte barn.

I vuggestuen er de på vej med at arbejde sig ind i "Dialogprofilen" som værktøj ind i forældresamarbejdet.

Det pædagogiske personale har lavet en fælles evaluering og er blevet inddraget i forbindelse med udarbejdelsen af de forskellige rapporter.

Ny masterplan er udarbejdet for perioden august 2022 til februar 2023. (Bilag 6).

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Det pædagogiske personale har bidraget til indholdet i den skriftlige pædagogiske læreplan. Det betyder, at alle føler ejerskab og kender rammerne for det pædagogiske arbejde. Den pædagogiske læreplan bruges på forskellig måde ind i det daglige arbejde:

- Alle grupper har deres egen skriftlige læreplansrapport, med tilhørende skemaer. Heri kan føres noter og evalueringer samles. (Bilag 9)
- Rapporten læses i sin fulde længde én gang hvert år i august. Det er med til at fastholde fælles retning og skaber sammenhæng og overblik.

- Læreplanen bruges som inspirator og opslagsværk på stuemøder og personalemøder i løbet af året, sammen med bogen "Den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold". (Bilag 1)

Eksempel på udstilling af eksperiment

Eksempel på ugeplan for de 5 årige

UGE 34

FOKUS: NATUR, UDELIV OG SCIENCE og med SAMMENHÆNGE som det understøttende pædagogiske grundlag:

Vi vil gøre os konkrete erfaringer med naturen, udvikle børnenes nysgerrighed og lyst til at udforske naturen. Vi vil observere, undersøge, være nysgerrige og undre os sammen. Vi skal bruge sanserne til at se, føle, smage, lugte og også bruge kroppen på forskellige måder. Vi får kendskab til årsag, virkning og sammenhænge.

TEMA: ÆBLER

Mandag: Vi snakker om æbler – hvor vokser de, hvordan ser de ud, hvordan smager de, hvad bruger man dem til? Sammenhængen mellem æbleblomst og æblet på træet, og snakker om årstider.
Vi laver æblechips.

Tirsdag: Vi spiller æblebilledlotteri.
Vi laver æbleforsøg i 4 glas: luft, eddike, vand og olie.

Onsdag: Middag – nogle børn hjælper Birgit i køkkenet.
Vi laver æbletryk på karton.

Torsdag: Børnemøde.
Vi laver æblepynt med silkepapir til vinduerne.

Friday: Vi synger om naturen og de forskellige årstider.

Eksempel på tema hos de 3 årige

Selvhjulpen

I de næste uger vil vi have fokus på at børnene bliver selvhjulpen. Det har vi brug for jeres hjælp til. Vi vil bede jer om at have børnenes overtøj og fodtøj på plads så de selv kan nå og kan øve sig. Øv også meget gerne hjemme, så børnene bl.a. selv kan tage tøj, overtøj og fodtøj på.

Vi arbejder ud fra læreplanen der hedder Alsidig personlig udvikling. Det drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Og vi vil have fokus på grundlaget der hedder Samarbejde med forældre om barns læring. Det handler om hvordan vi samarbejder om barnets trivsel og læring, personale og forældre imellem.

Uge 38 og 39

Vi vil i løbet af dagene lege ude og inde, vi vil være kreative, bruge vores kroppe. Vi vil bygge, tegne, lege m.m. men hele tiden med fokus på at være selvhjulpen, så børnene kan mere og mere selv.

Tak for hjælp og opmuntring til os personale og til jeres børn.

Eksempel på ugeplan i vuggestuen

Aktivitetsskema for vuggestuen

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Udedag	Sprogdag Bamseven (storegruppen)	Krea-dag	Sanse/motorikdag Børnemøde (storegruppen)	Musikdag

Vi synger hver dag sammen ved bordet kl 8.45, og derefter spiser vi formiddagsmad. Så er det tid til aktiviteter i grupperne og bagefter en tur på legepladsen eller en gåtur, inden vi spiser madpakker.

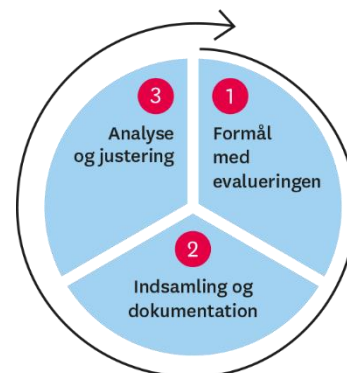
Storegruppen: Loke, Edith, Nick, Sejer
Mellemgruppen: Ade, Emily, Regner, Adrian
Lillegruppen: Nina, Solvej, Mirjam, Nikolaj

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

Evaluering er en proces, hvor refleksioner afføder justering eller nye tiltag. Det betyder, at vi ikke er i mål, men at vi er på vej. Evaluering foregår ikke blot på møderne, men også i hverdagen blandt børnene, hvor vi hele tiden justerer efter børnegruppen og det enkelte barns behov og interesse.

Vi er i gang med at lære og at afprøve forskellige metoder til, hvordan vi i forbindelse med evalueringen indsamler pædagogisk dokumentation.

Vi har bl.a. samlet dokumentation i form af

- daglig refleksion, noter og dagbøger
- observationer, test, undersøgelser og mødereferater
- billedmateriale, fortællinger på tavlen, udstillinger
- hjemmelavede film

Eksempel på 3 evalueringer

Eksempel 1.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

I vuggestuen oplevede pædagogerne, at børnene var meget urolige under den daglige samling, som fandt sted hver dag kl 10.45 på gulvet i grupperummet. Børnene rejste sig op, gik rundt, var meget lidt optaget af det pædagogerne præsenterede for børnene og var meget lidt deltagende. De mindste blev sat op i højstole for at skabe mere ro, men samlingen fungerede stadig ikke.

Formålet med evalueringen var at lave en analyse af, hvad der var årsagen til, at det ikke fungerede og herefter at kvalificere og styrke det pædagogiske læringsmiljø.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Medarbejderne lavede observationer af samlingen for at se sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes læring.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi iagttog fællesskabet mellem børnene: Vi observerede, at børnene var opmærksomme på hinanden og vi så, at de grundlæggende glædede sig til samlingen og egentlig gerne ville være med.

Vi var nysgerrig på tidspunktet for samlingen: Vi observerede, at børnene var alt for trætte og sultne.

Vi kiggede på koncentrationen: Vi så, at det var svært for de interesserede børn at holde fokus, når der hele tiden var børn, der forlod deres plads og forstyrrede samlingen.

Vi var nysgerrige på kontakten: Det var svært at få øjenkontakt mellem børn/børn og børn/voksne, da nogle sad på gulvet, medens andre sad i højstole.

Vi kiggede på det pædagogiske indhold: Vi blev opmærksom på, at indholdet var tyndt og uinteressant for mange af børnene. Der var for lidt at kigge på, og det ramte ikke niveau.

Vi var nysgerrige på børnene medbestemmelse: Vi kiggede på børnenes engagement og blev opmærksom på, at børnene havde meget lidt medbestemmelse.

Vi kiggede på tidsrammen: Vi reflekterede over tidsrammen. 10 minutters samling var ikke urealistisk i forhold til børnenes alder, det var rammen og indholdet der skulle ændres.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Vores evaluering gav anledning til at vi justerede på både rammen og indholdet i samlingen:

Tidspunkt: Dagen starter nu med en samling kl 8.45, hvor børnene er friske.

Rammen: Alle børn sidder på stole omkring bordet, så de har god øjenkontakt med hinanden og de voksne.

Indhold: Dagens indhold byder på mange genkendelser og har en fast struktur, men indholdet kan samtidig variere. Eksempelvis synges der altid godmorgensang, hvor børnenes navne nævnes, og man beder altid fadervor.

Medbestemmelse og engagement: Det enkelte barn er med til at vælge enten en sang fra sangkufferten, et sang-kort eller vælge en sang fra billeder på væggen.

Koncentration og opmærksomhed: Sange understøttes med konkrete, eks en ballon som flyver rundt medens børnene synger om balloner. En pædagog understøtter sangen ved at spille guitar og det skærper børnenes opmærksomhed

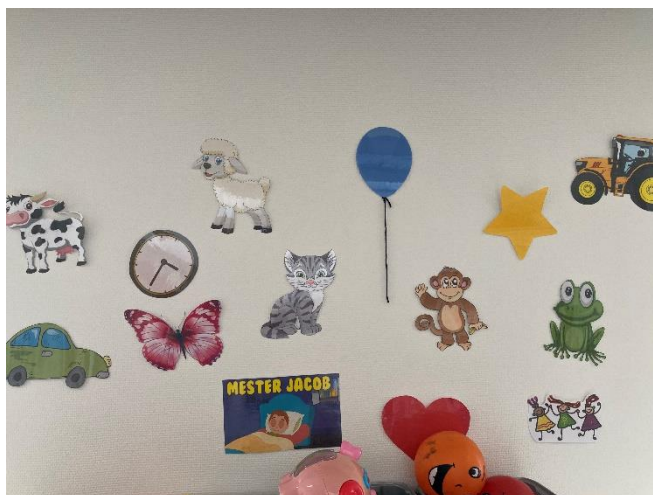
Tidsrammen: Vi har ikke nedsat tidsrammen, men samlingen er derimod blevet 5 min. længere.

Læringsmiljøet: Vi ser smilende børn, hvor der er god kontakt rundt om bordet. De er nysgerrige på det nye og har samtidig en ide om, hvad der skal ske og føler sig trygge i det. De er opmærksomme, interesserede og deltager aktivt ved at vælge, lave fagter og synger med ud fra alder og formåen.

Børnene vælger en "sang" fra sangkufferten

Børnene vælger en "sang" via billeder

Eksempel 2.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

99% af vores børn starter deres skolegang på Skjern Kristne Friskole, som er nabo til Solsikken. Vi har gennem de sidste år haft særlig fokus på at skabe bedre sammenhæng mellem børnehave og skole/SFO.

- Vi oplevede flere børn som var utrygge og direkte angste ved at nærme sig skolen.
- Skolen oplevede forskellig grad af kompetencetab hos børn i forbindelse med skolestart.

Vi havde et fælles ønske om at styrke trygheden gennem genkendelighed, forventningsafstemning og give børnene et bedre overblik.

Formålet med evalueringen

- Vi var nysgerrige på om den øgede indsats højnede trygheden ?
- Vi ville sikre os, at vi fik skabt de bedste betingelser for børn i udsatte positioner.

Vi indledte samarbejdet med et dialogmøde på skolen, hvor vi sammen satte rammen for indholdet i det fremtidige samarbejde mellem førskolegruppen og 0.klasse/SFO. Mødet udmøntede sig i en række samarbejdsaftaler

- Der afholdes et årligt dialogmøde mellem skole/SFO og børnehave
- Legedag på skolen med 0. klasse, hvor der leges ude og inde
- Legedag i hallen med kommende klassekammerater og nuværende 0. kl.
- Besøg af 0 klasses lærere, så de oplever børnene i deres egne trygge rammer.
- Formiddage med leg i SFO, så børnene lærer lokalerne og lederen at kende.
- Vi låner hallen en time hver anden uge, så de lærer rammer og regler at kende.
- Vi låner 0. klasses lokaler når de er på udflugt, så børnene bliver fortrolige med lokalerne og legetøjet.
- Vi overværer forestillinger på skolen, så de lærer at færdes på skolen, også når der er mange børn.
- Efterhånden som børnene bliver trygge, går vi gennem gang området når vi skal i hallen.
- Fælles netværksmøder omkring børn i udsatte positioner
- Overleverings møde til skolen/SFO, så de voksne er godt klædt på til at modtage børnene.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

I forbindelse med evalueringen samlede vi dokumentation i form af

- Observationer, hvor de voksne på skift havde mulighed for se på relationen mellem barn/barn, barn/voksen.
- Observationer af og samtale med børn, særligt børn i udsatte positioner
- Mødereferater fra interne møder, opfølgingsmøder, samt netværksmøder.

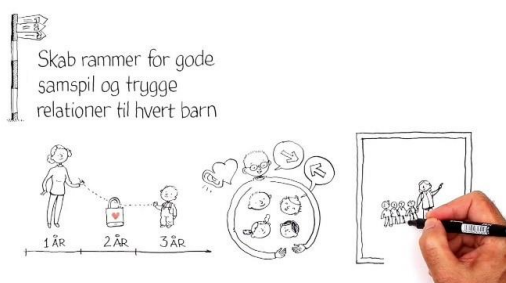
Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi lærte

- at de angste og utrygge børn blev trygge og sidst i forløbet kunne deltage i de fleste aktiviteter i forbindelse med brobygningen
- børnene blev mere trygge, jo mere de kom på skolen, på legepladsen, i SFO og i hallen. Vigtigheden af grundlæggende at kunne genkende, finde rundt, og finde toilettet øgede trygheden. Børnene gik ikke bare igennem en lang gang på skolen, – de sugede til sig af indtryk, lyde, og oplevelser- og genkendelighed og blev efterhånden fortrolige med det.
- vi erfarede, at gentagelser skaber overblik og giver ro: "Her stiller vi skoene og hænger jakken; her skal du sidde når vi har samlinger; sådan sidder vi, når der bliver givet en besked i hallen."
- vi erfarede, at børn i udsatte positioner havde ekstra brug for genkendelighed og mange gentagelser før de blev trygge.
- vi så, at nogle børn blev ekstrem presset, når de ikke vidste, hvad der skulle ske, f.eks en ny leg i hallen, og de havde brug for tid til bare at observere.
- vi observerede, at trygge børn lytter bedre og samtidig er mere frie i deres leg, klar til forandring og at lære nyt. De var samtidig selv opsøgende i kontakten til nye voksne.
- vi observerede, at børnene blev usikre eller satte deres egen dagsorden, hvis de blev usikre på, hvad der forventedes af dem. Jo tydeligere de nye voksne var i kommunikation og rammesætning, jo hurtigere blev børnene faldt børnene til ro.
- vi erfarede til fælles netværksmøder betød, at skole/SFO var bedre rustet til at tage imod barnet, skabe genkendelighed og lave skærmende miljøer allerede ved skolestart.
- Vi erfarede, at det var vigtigt, at pædagogerne fra børnehaven vidste, hvad der skulle ske, så de kunne forberede børnene og guide på samme måde fra gang til gang, når de skulle over på skolen
- Lærere og SFOs pædagoger fik en langt bedre relation til børnene og ved overleverings samtalen havde de en "krog" at hænge informationerne på, da havde mødt børnene.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

- Den planlagte indsats virkede og vil derfor fortsætte.
- Når vi går ind på skolen, forberedes børnene, så de ved, hvor vi skal hen, hvad vi skal, hvem de skal møde, og hvordan man færdes på skolen.
- Mindst en voksen fra børnehaven, går igen fra gang til gang
- Vi måtte skabe et trygt sted i hallen og lagde derfor en måtte ved indgangen i hallen, hvor man kunne sidde og observere (evt sammen med en voksen), indtil man var klar til at deltage (evt sammen med en voksen).
- Vi guidede lærere ifht hvilke børn, der havde ekstra brug for struktur, tydelige voksne og skærmede miljøer
- Vi lavede særlige aftaler omkring børn, der havde svært ved at overskue tingene, eksempelvis at barnet blev skærmet, kunne sidde på en bestemt plads hos en voksen eller lege i et bestemt rum.
- Når børnehaven selv var i hallen, begyndte vi at give beskeder og lave samling i hallen på samme måde som skolen, så det blev genkendeligt, ligesom vi begyndte at lege nogle af de samme lege, som børnene var blevet præsenteret for på skole

Eksempel 3 – et eksperiment er i gang

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Spise-kulturen i Solsikken har altid været, at man spiser rugbrød og grov mad først og desserter til sidst. Vi oplevede, især i børnehaven, at en del børn havde lyst til at spise deres desserter først og skulle motiveres en del, før de fik spist deres brød. Vi oplevede ofte, at spisesituationen blev konfliktfyldt, og at nogle børn var meget udfordret på husets spise-politik.

Under vores årlige besøg af sundhedsplejesken blev vi gjort opmærksom på, at man i en undersøgelse har påvist, at flere børn oplever mad-lede. Der er evidens for, at børn spiser mere når der er større grad af selvbestemmelse.

Vi blev nysgerrige på, om børnene ville spise mere, hvis de selv fik lov at bestemme rækkefølgen? Vi havde en hypotese om, at spisesituationen ville blive mindre konfliktfyldt og at børnene måske ville opleve større madglæde, hvis de fik lov at vælge selv? Vi ville gerne afprøve vores hypotese og gik derfor i gang med eksperiment, som blev rammesat til at vare fra maj – september 2022. Som opstart på vores eksperiment, drøftede vi emnet på et forældremøde. Forældrene gav her udtryk for fuld opbakning til eksperimentet. De delte endvidere ideer med hinanden om, hvordan man kunne minimere desserter og højne kvaliteten af det man gerne ville have børnene til at spise mere af.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Vi har endnu ikke afslutte eksperimentet og er i gang med at indsamle dokumentation.

- Det pædagogiske personale lavede i aug/sep 22, konkrete iagttagelser på børnenes spisvaner og madglæde. Der blev taget billeder før og efter spisning
- På bestyrelsesmødet i august, fik vi feedback på bestyrelsesmedlemmernes erfaringer.
- På forældremøde i september afsatte vi god tid i alle grupper til at drøfte børns spisevaner og forældrene gav feedback på eksperimentet.
- Vi har taget billede af forskellige madpakker, som vi viste til forældremødet. Dette gav dem et billede af hvor forskellig en madpakke kan se ud: hvilken holdning der kan ligge bag og hvilke glæde og udfordringer det giver børnene.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi har på personalemøder løbende samlet vores iagttagelser og refleksioner. Efterhånden som historierne har foldet sig ud, har eksperimentet ændret karakter. Det som handlede om

medbestemmelse og madglæde, handler nu også om pædagogernes holdninger og pædagogiske tilgang, deres bekymringer, børns læring, begrebet dannelse, samt forældrekontakt og ansvar.

Det vi foreløbig ser og som har affødt endnu flere refleksioner er at:

- det har taget lang tid for de større børn, at aflære, at der ikke længere er noget der hedder dessert. Det hedder snacks, og det må gerne spises først. Efter 3 måneder kan børn stadig spørge, "Må jeg spise den mad nu" eller må jeg spise min dessert nu".
- Vi ser en del børn, der spiser flere forskellige madder halvt færdigt. Det afføder spørgsmålet: "Hvordan lærer man børn at spise op og spise pænt, hvis vi viser, det er ligegyldigt?" Giver vi køb på dannelse og opdragelse ?
- Vi ser børn, som tidligere var irriteret over madkassens indhold, og hvad de skulle spise, som nu begejstres over leverpostej, som de før ikke ville spise. Er det dét, man kalder madglæde ?
- Vi oplever, at nogle børn ikke får spist nok energi-mad, de er sultne og trætte. Kan vi tillade os at fralægge os ansvaret ? Er vi i nok dialog med forældrene om madkassens indhold ?
- I både vuggestuen og børnehaven har flere af børnene vanskeligt ved at overskue maden og har haft brug for hjælp til at spise én ting af gangen. Madkassen ser rigtig lækker ud, men der er alt for mange ting at vælge imellem. Guider vi forældrene godt nok ? Kan der være forskel, så nogen børn har brug for mere hjælp end andre ?
- For nogle børn fylder det rigtig meget, og det tager lang tid at pakke de mange små madder og snacks ud, som er pakket ind i hver sin bøtte eller folie (Bilag 10). Nogle børn har brug for at pakke det hele ud, før de har overblik og kan vælge. Ved forældrene at det udfordrer deres børn og ved de hvad det vil sige at lave en tur-venlig madpakke ?
- I børnehaven lever nogle børn udelukkende på snacks og desserter, enten fordi de kun spiser snacks, eller fordi de ikke har andet med. Andre lever af pålæg og undlader at spise brødet. Hvornår er det omsorgssvigt, hvis børnene ikke får nok nærig? Hvad er definitionen egentlig på sund mad anno 2022? Vores ønske kunne være *mindre valg – mere næring*, men er vi nok i dialog med forældrene om dette ?
- Vi har erfaret, at de voksne er gået til eksperimentet med forskellig tilgang. Nogen har givet helt slip og tænkt det som et eksperiment, hvor fokus er madglæde og medbestemmelse. Andre voksne har haft mere fokus på indholdet i madkassen og på børns næring. Andre har grebet ind, der hvor de vurderede mangel på nærig eller dannelse gik for langt.

Et synspunkt er, at det ikke er rimeligt, at vi skal stå i konfliktfyldte spisesituationer og tvinge børn under spisning.

- Vi er nysgerrige på, om det frie valg er godt for alle børn eller alle aldersgrupper. Bør vi i virkeligheden forholde os individuelt til børns spisning ?

Drøftelsen og feedback på forældremødet og fra bestyrelsen viser sig at være lige så bred og alsidig som hos medarbejderne. Her et lille udpluk af eksempler:

- "Det er os som forældre der har ansvaret for hvad barnet spiser – det er jo os der pakker madpakken".
- "Vi blander os ikke i hvad og hvordan vores barn spiser hjemme, så det behøver I heller ikke".
- "Det er vigtigt, at børn lærer at spise ordentlig og pænt, så man kan være bekendt at tage dem med i byen". Det ene behøver ikke udelukke det andet.
- "Mit barn vælger selv hvad det vil have med i madpakken – det tror vi barnet selv kan mærke".
- "Det er da vigtigt I blander jer, hvis det er nødvendigt for at barnet får noget at spise – nogle børn har sikker mere brug for guidning end andre".
- "Vi havde ikke opdaget, at der var et eksperiment".
- "Vi har ikke mærket eller set en forandring hjemme".
- "Hos os spiser man det man får serveret. Man smager på maden og spiser pænt. "
- "Det er fint at børnene får nogen grad af medbestemmelse"
- "Det er vigtigt, at I fortæller os, hvordan I gerne vil have det. Både så det bliver lettere for børn at spise og så det passer med den tidsramme I har afsat".
- "Man kan ikke tvinge børn til at spise – det skal være rart."

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

- Den samlede evaluering afsluttes sidst i september 2022.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

Loven tilskriver os, at forældrebestyrelsen i daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Bestyrelsen i Solsikken består af 4 forældrevalgte, samt 3 valgt i støttekredsen. De enkelte medlemmer har forskellige ansvarsområder, og der er altid to personer fra bestyrelsen, som sidder i pædagogisk udvalg. Disse udskiftes løbende, når nye bliver valgt ind. Der er altid deltagelse af mindst én fra udvalget, i forbindelse med tilsyn.

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Bestyrelsen har været delvis inddraget i de mange emner, som vi har arbejdet med de sidste to år. Bestyrelsen er løbende blevet orienteret om, hvad der rører sig, hvad vi er optaget af, samt større ændringer og tiltag. De har dog været direkte involveret i forbindelse med eksperimentet med spise kulturen. Et medlem er "prøve-klud", når vi øver os i "Hjernen og Hjertet".

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanen og evalueringsrapporten, har udvalget haft mulighed for at komme med bidrag og kommentar, ligesom de vil blive inddraget i forbindelse med tilsynet og tilsynsrapporten. KIDS og tilhørende spørgsmål, er drøftet på et bestyrelsesmøde

Bestyrelsen har været direkte involveret i tilfredshedsundersøgelser.

Formand har sammen med leder været med i sparringmøder med pædagogerne og har deltaget i nogle personalemøder. Det betyder, at bestyrelsen er meget velorienteret.

Det fremadrettede arbejde

Formålet med en styrket evalueringskultur er, at skabe bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene, gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Vi vil i det kommende år sætte særlig fokus på

- Vi vil sætte fokus på "Det vigtige" – det som er kerneopgaverne, så der bliver mere tid til at være nærværende voksne. Vi vil bl.a. se på vores organisering, struktur, og daglige rutiner, men også forholde os til og prioritere de mange "Skal" opgaver som lovgivningen eller tilsynet kræver. (Bilag 12)
- Ledersparring på stuemøderne, ifht problemstillinger, at skabe retning, lave observationer, foretage analyse af børnegruppen og det at skabe meningsfuld struktur på evalueringerne.
- Vi er i gang med at skabe et bedre refleksionsrum for pædagogerne.
- Vi vil i højere grad øve os på, at prioritere evalueringer af forløb, samt at indsamle forskellige former for dokumentation, som kan bruges ind i evalueringen. Og ikke mindst vil vi arbejde på at gøre evalueringen skriftlig, så arbejdet bliver mere målrettet.

- Vi vil være nysgerrige på de 3 områder fra observationsværktøjet KIDS: Fysiske rammer - relationer – leg og aktivitet, og se på hvor vi kan justere og styrke læringsmiljøet.
- Vi vil sprogvurdere tosprogede børn, samt børn med sproglige udfordringer, i systemet "Hjerne og Hjertet": Sprogtrappen (0-2 år), Sprogvurdering (3-6 år.)
Vi vil herefter sætte særlig fokus på, hvordan vi skaber bedre læringsmiljøer, der understøtter det daglige sprogarbejde.
- For at højne dialogen ved forældre samtalerne, udviklede vi i 2021, "Samtale-bobler" i vuggestuen og "Samtaleblomsten" i børnehaven (Bilag 11). I forbindelse med at vi har fået adgang til "Hjernen og hjertet", har vuggestuen valgt at bruge dialogprofilen og vi vil derfor sætte fokus på at indhente erfaringer med dette redskab.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Vi har i vores arbejde med den skriftlige pædagogiske læreplan og i arbejdet med at styrke evalueringskulturen fulgt en masterplan, som har givet overblik og sikret at vi er kommet rundt om de emner vi har ønsket at sætte fokus på. Planen er løbende blevet justeret, når leder og fyrtårne har vurderet, at andet var mere meningsfuldt eller når noget har bragt os et andet sted hen end forventet.

Ind i det fremtidige arbejde er der lavet en ny masterplan (Bilag 6) der sikrer, at vi kommer i dybden med de områder, vi ønsker at sætte særligt fokus på. Vi har erfaring med, at systematik og overblik sikrer, at vi kommer rundt om det vi ønsker.

Vores møder har været gode og meningsfulde, men har manglet større grad af pædagogisk refleksion. Det har vi justeret på under de sidste personalemøder, samt oprettet fora hvor pædagogerne kan mødes. Det har højnet refleksionsniveauet væsentligt.

Vi er i forløbet med udarbejdelsen af evalueringsrapporten blevet opmærksomme på, at vi er rigtig gode til den daglige mundtlige evaluering /justering, men at der i børnehaven er for lidt skriftlig dokumentation og minimal skriftlig evaluering, som der kan bygges videre på. Det vil vi arbejde med at sætte retning for under stuemøder, pædagogmøder og personalemøder.

At være pædagog i 2022 kræver et stor overskud og overblik. Mange tråde skal nå sammen, opgaver skal løses, samtidig med at der er fokuspunkter som kræver en ny og særlig indsats. Det kalder på, at vi sammen får fat i det som er det væsentlige; det som skaber trivsel blandt børn og voksne; det der skaber det gode børneliv og gode arbejdsmiljø. Skal vi skabe gode

læringsmiljøer for børn, er det vigtigt at de voksne også trives. Det vil vi sætte fokus på i 2022-2023.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Den skriftlige pædagogiske læreplan, som blev udgivet i 2021, vil blive justeret i foråret 2023, på baggrund af

- det seneste års erfaringer med læreplanen 2021-22
- arbejdet med evalueringsrapporten 2022
- Observationer i KIDS
- tilsynsrapporten og det kommende tilsyn i december 2022
- det kommende års erfaringer med valgte fokuspunkter.

Ændringer og justeringer vil blive drøftet i forskellige fora:

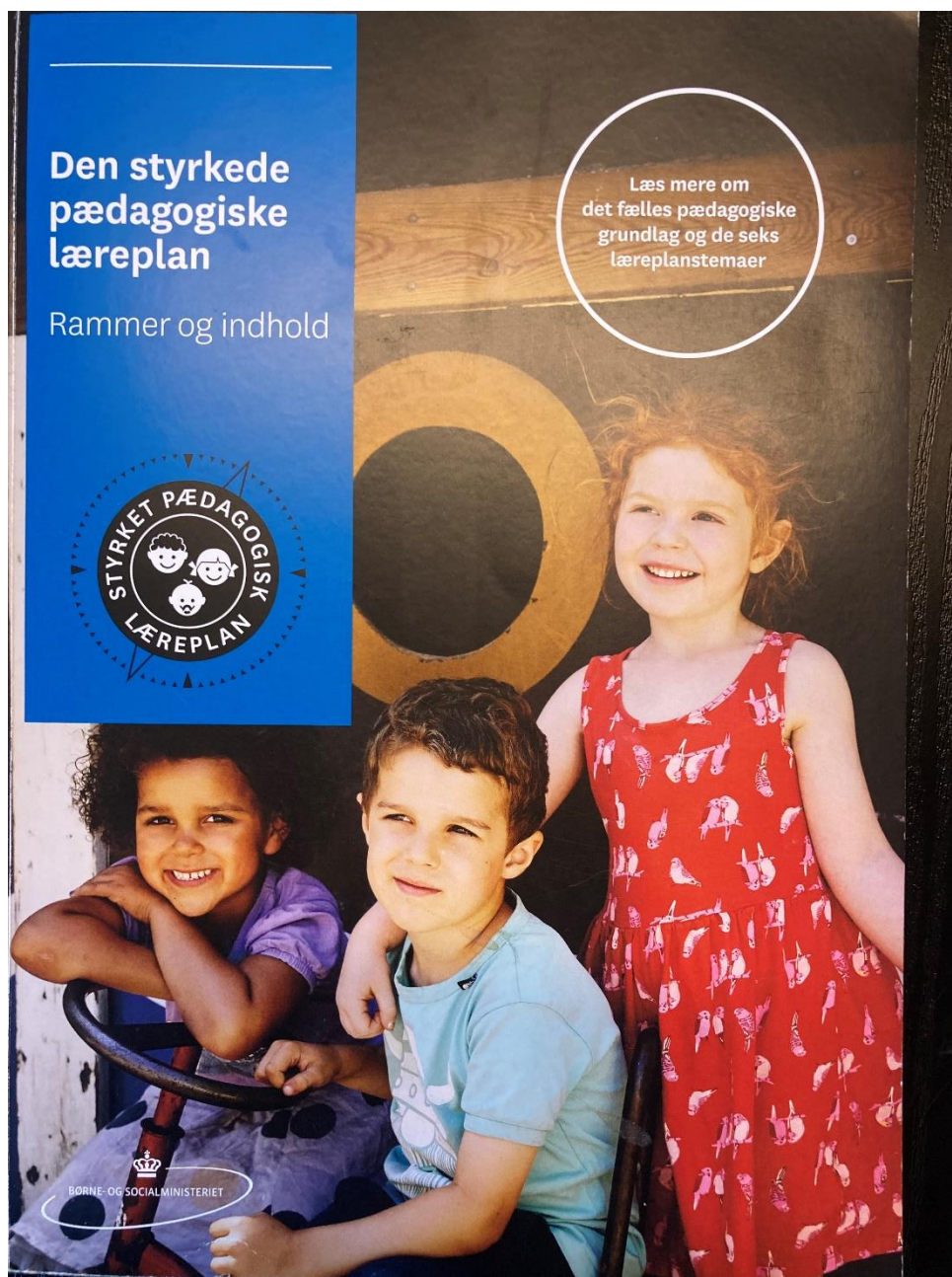
- På bestyrelsesmøde, og med pædagogisk udvalg
- På stue-, pædagog-, og personalemøder
- På pædagogik dag i foråret 2023
- På fyrtårnsmøder

Bilag 1.

"Den styrkede pædagogiske læreplan", Rammer og indhold.

Udgivet af Børne- og socialministeriet og tager afsæt i Dagtilbudsloven.

Bilag 2

Børnemiljøvurdering, foretaget i januar 2022, i daværende grøn gruppe/førskolegruppe.

Spørgsmålene kan findes under DCUM.

Svarene er evalueret på personalemøde og bestyrelsesmøde.

Børnetilfredshedsundersøgelse lavet i Solsikken ud fra materialet dagtilbudstermometeret fra dcum.dk

Spørgsmålene læses højt og børnene peger på meget godt, godt, ikke så godt, slet ikke godt.

Navn:				
1. Er du glad for at gå i børnehaven?	12	5	1	1
2. Har du gode venner i børnehaven?	13	5	0	1
3. Er der børn i børnehaven, der driller dig, så du bliver ked af det?	2	2	13	2
4. Har du været med til at drille nogle af de andre børn i børnehaven?			2	17
5. Er du med til at bestemme, hvad I laver i børnehaven?	3	8	4	4
6. Må du selv bestemme, hvem du vil lege med i børnehaven?	7	6	3	3
7. Har du ondt i maven når du er i børnehaven?	1	4	7	7
8. Kan du lide de voksne i børnehaven?	13	5	1	
9. Trøster de voksne dig, når du er ked af det?	15	3	1	
10. Lytter de voksne i børnehaven, når du fortæller dem noget?	7	8	2	2
11. Får du skæld ud af de voksne i børnehaven?	1	2	5	10
12. Er de voksne i børnehaven med til at lege med dig og de andre børn?	5	8	5	1
13. Er der steder indenfor i børnehaven, hvor du godt kan lide at lege?	16	2		1
14. Er der steder udenfor, hvor du godt kan lide at lege?	15	1	1	2
15. Synes du, der er sjovt legetøj i børnehaven?	16	2		1
16. Er der steder i børnehaven, hvor du kan slappe af?	13	2	2	2
17. Er der steder i børnehaven, hvor du kan lege vildt?	13	2	2	2
18. Lugter der dårligt i børnehaven?			2	17
19. Er der larm i børnehaven?	2	4	11	2
20. Er der beskidt på toiletterne i børnehaven?	2	3	7	7

Bilag 3

Uddrag af forældretilfredshedsundersøgelse, foretaget af bestyrelse og ledelse februar 2021.

Resultat er evalueret på personalemøde og bestyrelsesmøde.

Hver gruppe har arbejdet videre med udvalgt områder, som de ønsket at justere/forbedre på, eller er nysgerrige på.

Undersøgelsen kan læses i sin fulde længde på hjemmesiden www.solsikken.name

Resultat af tilfredshedsundersøgelse 2021 i Solsikken, Skjern.

1) I hvilken gruppe går dit barn ?

Indskrevne børn	12	17	13	23		65
Svar	5	5	4	17	3	34
	Vuggestue	Rød	Gul	Grøn	Anonym	

2) Hvordan er din generelle tilfredshed med Solsikken?

Meget tilfreds	4	4	2	12	1	23
Tilfreds	1	1	2	5	0	9
Mindre tilfreds	0	0	0	0	0	0
Ikke tilfreds	0	0	0	0	2	2
						34

3) Hvordan oplever du dit barns generelle trivsel i Solsikken?

Meget god	5	2	1	7	1	16
God	0	3	3	10	0	16
Mindre god	0	0	0	0	0	0
Ikke god	0	0	0	0	2	2
Ved ikke	0	0	0	0	0	0
						34

4) Hvordan oplever du personalets relation til dit barn ?

Meget god	5	2	1	7	1	16
God	0	3	2	9	0	14
Mindre god	0	0	1	1	0	2
Ikke god	0	0	0	0	2	2
Ved ikke	0	0	0	0	0	0
						34

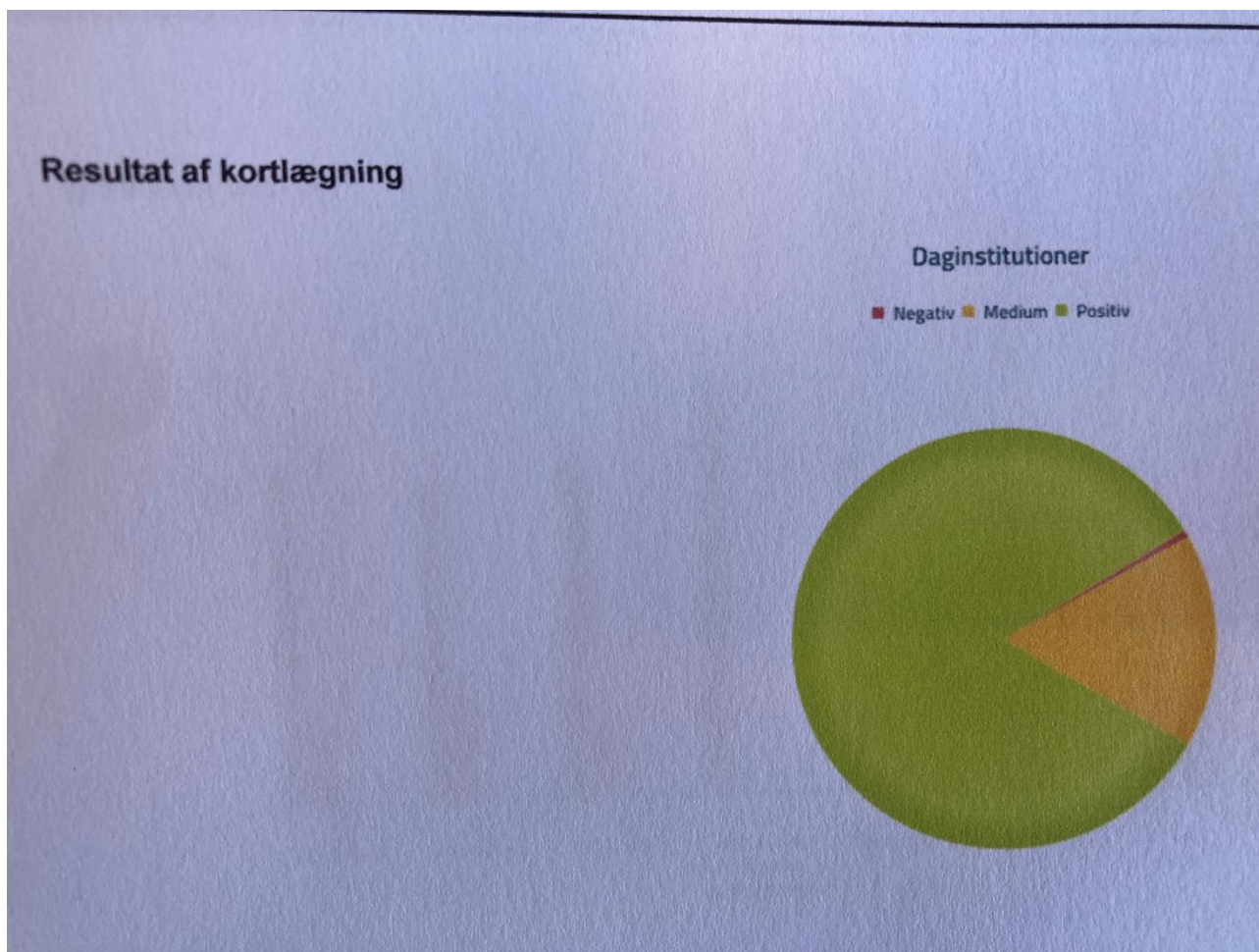
5) I hvor høj grad er du tilfreds med måden de voksne taler til børnene på ?

Høj grad	5	5	3	10	0	23
Nogen grad	0	0	1	6	1	8
Mindre grad	0	0	0	0	0	0
Ringe grad	0	0	0	0	2	2
Ved ikke	0	0	0	0	0	0
						33

Bilag 4

Uddrag af tilfredshedsundersøgelse blandt medarbejdere foretaget i samarbejde med arbejdsgiverforeningen KA i foråret 2022.

Undersøgelsen er evalueret i plenum af formand, på et personalemøde og er drøftet på et bestyrelsesmøde.

Bilag 5

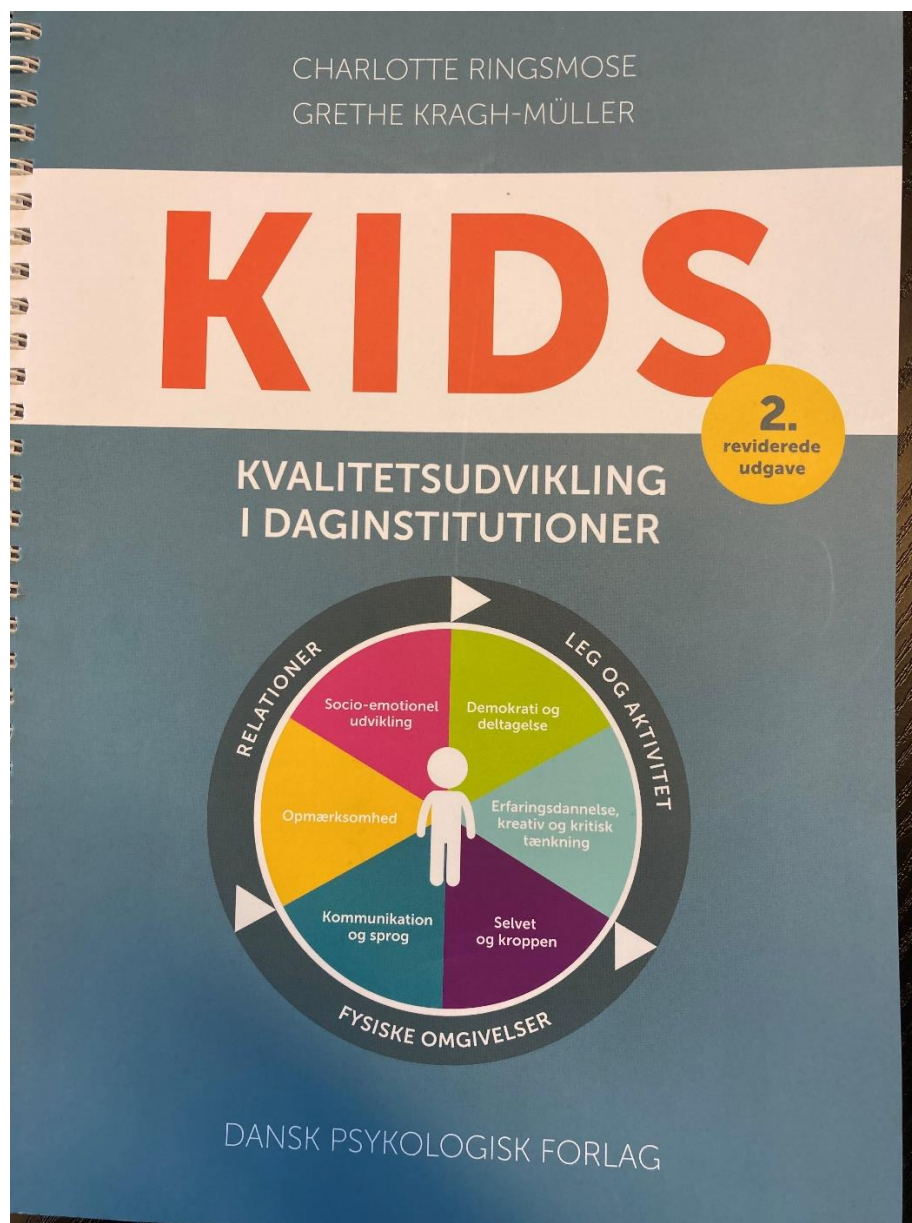
Evalueringsmaterialet KIDS, som vi er blevet introduceret til i foråret 2022, af RKSK.

Formålet med KIDS er at give pædagoger et praktisk redskab til at udvikle kvalitet i den pædagogiske dagligdag.

KIDS tager temperaturen på det pædagogiske læringsmiljø og er samtidig et udviklings redskab.

KIDS skal anvendes til selvevaluering og på tilsyn efteråret 2022:

- En dags observation foretaget af en medarbejder
- En dags observation foretaget af leder
- 3 timers observation foretaget af tilsynsførende.
- Udveksling af scores
- Drøftelse på tilsyn december 2022.

Bilag 6

Masterplan for perioden 1. august 2022 - 1. marts 2023

Planen sikrer overblik over udvalgte fokuspunkter:

Hjernen og hjertet (Rambøl)

Sprogtrappen (0-2 år)

Sprogvurdering (3-6 år)

Dialogprofil

Forældretilfredshedsundersøgelse

Tilsynsrapport

Læreplansrapport

Evalueringsrapport

KIDS - observationer

Medarbejder-

tilfredshedsundersøgelse

Børnemiljøvurdering

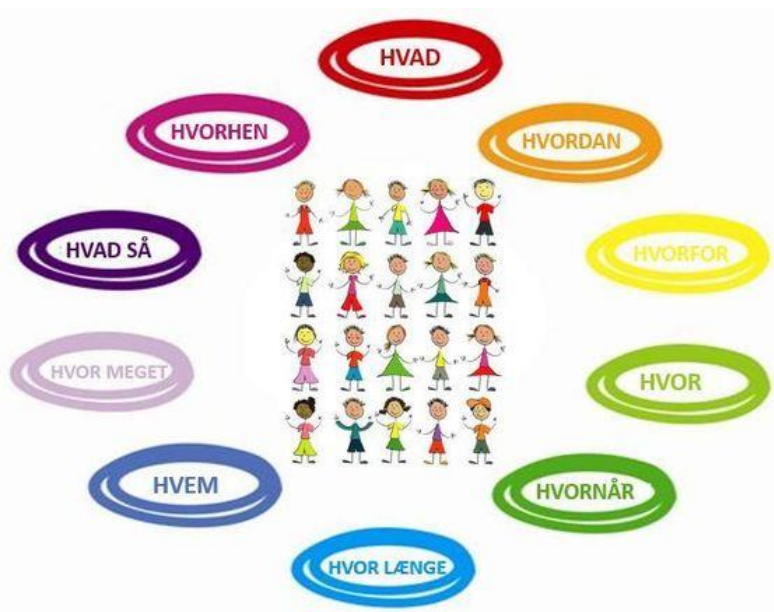
MASTERPLAN		
LÆREPLAN - EVALUERING - KIDS - TILSYN		
Periode aug 22 – februar 2022		
Aug		
• 5. – 30. aug	Tilfredshedsund. i Rambøl	RKSK
• 17. aug.	B-møde: Præsentation af masterplan og indhold	ID
• 22. aug	P-møde: Præsentation af Rambøl og KIDS+ tilsyn Gennemgang af masterplan	Alle/ID
Sep		
• Sep	Evalueringsrapport færdig + off.	ID
• 5. sep	Fyrtårnsmøde	ID-LS-MS
• Uge 36+37	Sprogvurdering rød grp + handleplan	MS + MH+JS
• 20. sep	P-møde: leg og aktivitet (KIDS)	Pæd + ID
• Uge 38 + 39	Sprogvurdering gul + handleplan	KJ + LL
• Sep	Sprogtrappen i vug handleplan	LS + UM
Okt		
• D. 3. okt	Fyrtårnsmøde	ID, MS, LS
• D. 5. okt	Dialogmøde på kommunen	ID + MRR
• Uge 40 + 41	Sprogvurdering grøn + handleplan	DH + RP
• 26. okt	P-møde: Relationer (Relationskema) (KIDS)	Pæd/ID
• Uge 44	Øve dag på observationer i KIDS + erfaringsudveksling	ID+ LL
Nov		
• Uge 45	Temaug om sprog, husk evaluering	Pæd
• 17. nov	P-møde: Fysiske rammer (KIDS)	Pæd/ID
• Uge 47	P-møde – erfaringer med observationer i KIDS	ID+LL + alle
• 30. Nov	Observationer i KIDS m. Kids scoring (5 tm x 2) + drøftelse	ID + LL
• ?	Kursus i sprogtrappen	ID, UM
• Nov	Besøg af tilsynsførende - KIDS scoring 8.00 – 15.00	Anne Mette Rye
• Nov	Udfylde tilsynsrapport	ID
Dec		
• Dec	ID forberede tilsyn – se videosamling om faglig ledelse	ID
• Uge 48	Gennemlæse materiale til tilsyn	ID, MS, LL, LS, Lea
• 6. dec	Udveksling af scores online 14.30-15.30	ID + LL + Anne M
• 7. dec	Tilsyn 12.30 – 15	ID, MS, LL+Anne M + Lea (best)
Jan		
• 16. jan	Opsamling på tilsyn, drøftelse af indsatsområder	ID + alle på p-møde
• 8. Feb	B-møde – opsamling på tilsyn.	Bestyrelsen, ID

Bilag 7

De 9 hver – et værktøj til at skabe overblik og gøre sig gode didaktiske overvejelser.

Efterfølgende kan der evalueres på de 9 hver og justeres derefter.

Sammenhæng mellem læringsmiljø og barnet læring		
- med alle detaljer -		
Pædagogiske overvejelser / Evaluering	9 emner for det Pædagogisk grundlag	De 6 læreplanstemaer
A: Analyse af gruppen - <i>analyse af og systematisk refleksion over børnegruppens trivsel, læring og udvikling</i> B: Pædagogiske overvejelser. Svar på de 9 hv- og du har dermed skabt læringsmiljøet. <i>Hav en reflekteret tilgang til tilrettelæggelsen</i> 1 Hvad skal barnet lave ? 2 Hvorfor skal barnet lave det ? 3 Hvordan skal barnet lave det ? 4 Hvor meget skal det lave ? 5 Hvor længe skal barnet lave det ? 6 Hvornår skal barnet lave det ? 7 Hvor skal barnet lave det ? 8 Hvem skal barnet lave det sammen med ? 9 Hvad skal barnet lave bagefter ? C: Evaluering: Gennemgå hele tiden hv-løbende, så der bliver sammenhæng mellem læring og læringsmiljø. <i>Forhold dig reflektivt og selvkritisk til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.</i> Hvad er din egen rolle som voksen ind i sammenhængen? D: Justér: ...at personalet får øje på deres praksis, tænker over den og ser mulighederne for at ændre praksis, hvis der er behov for dette, hvilket skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis.	Barnesynet (Barnet har værdi i sig selv) Dannelse og børneperspektiv (Børn skal høres og tages alvorlig) Legen (skal være gennemgående) Læring (Skal forstås bredt) Børnefællesskabet (hvor de voksne sætter rammen) Pædagogisk læringsmiljø (trykt og stimulerende) Godt forældresamarbejde Børn i udsatte positioner (skal udfordres og opleve mestring) Sammenhæng med børnehaveklassen (at tro på sig selv, omstillingsparat, nysgerrighed)	Læring hele dagen - timeline 2 pædagogiske mål inden for hvert tema: 1. Alsidig personlig udvikling 2. Sociale udvikling 3. Kommunikation og sprog 4. Krop, sanser og bevægelse 5. Natur, udeliv og science 6. Kultur, æstetik og fællesskab

Bilag 8

"Skema til handling", udarbejdet af Børne- og social ministeriet i bogen "Redskab til selvevaluering" og Dansk evaluerings institut (EVA)

Benyttes ved problemstillinger; når noget er på spil; når der er noget vi er nysgerrige på; eller noget vil vi samle op på.

Skema til handling

Når I har besluttet jeres næste skridt, kan I udfylde skemaet, så I har en fælles plan

INDHOLD Hvad vil vi arbejde med?	
MÅL Hvad vil vi gerne opnå?	
TILTAG Hvad vil vi gøre for at nå målet?	ANSVARLIG Hvem gør hvad?
TEGN Hvad vil vi se efter for at vurdere, om vi er på vej til at nå målet?	
OPFØLGNING Hvordan og hvornår vil vi vurdere, om vi har nået målet?	ANSVARLIG Hvem gør hvad?

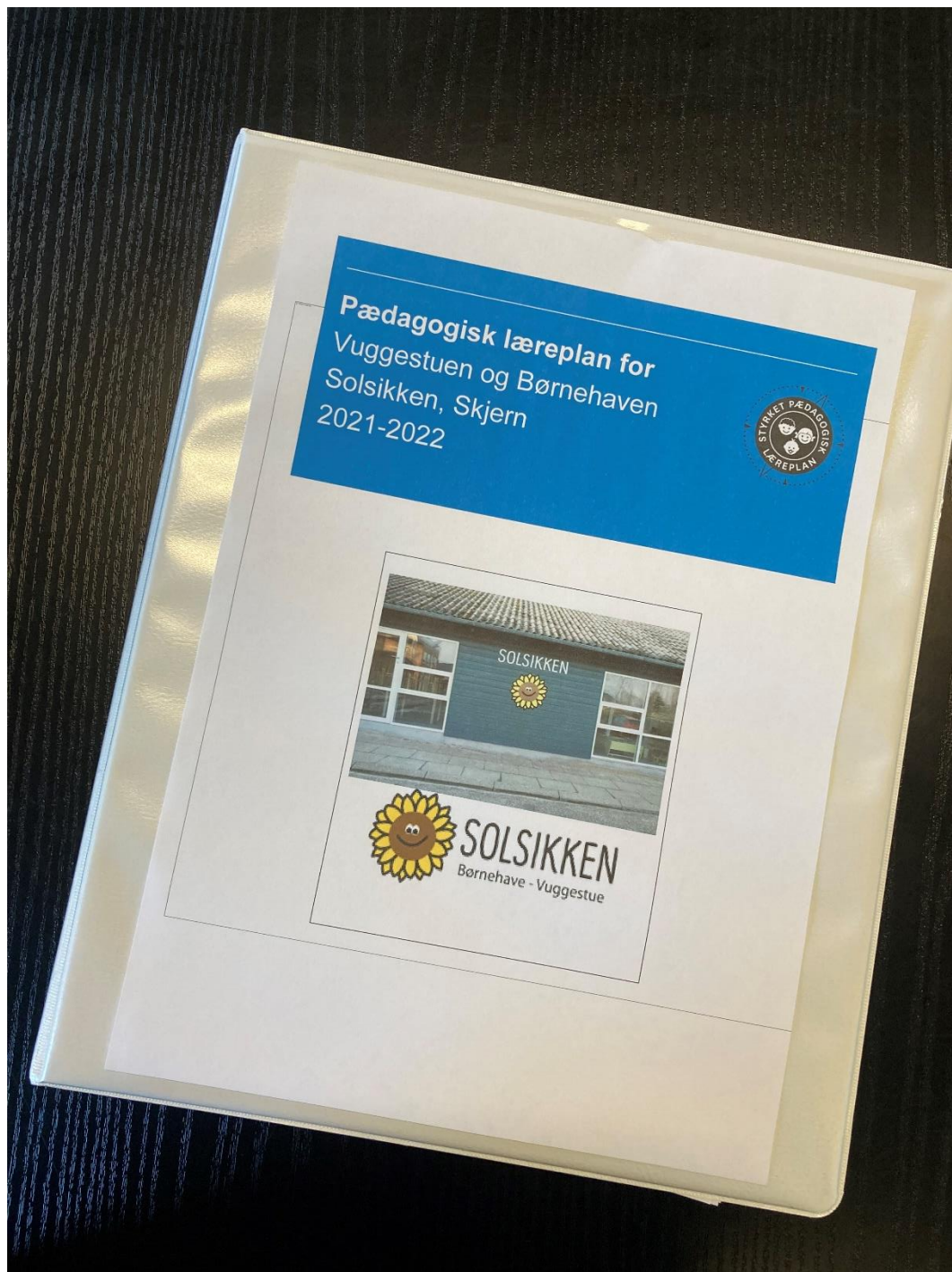
Bilag 9

Solsikkens pædagogiske læreplan.

Udarbejdet 2021.

Udarbejdet i skema udgivet af Børne- og Socialministeriet.

Evalueres og justeres i foråret 2023.

Bilag 10

Billeder fra spise-eksperimentet

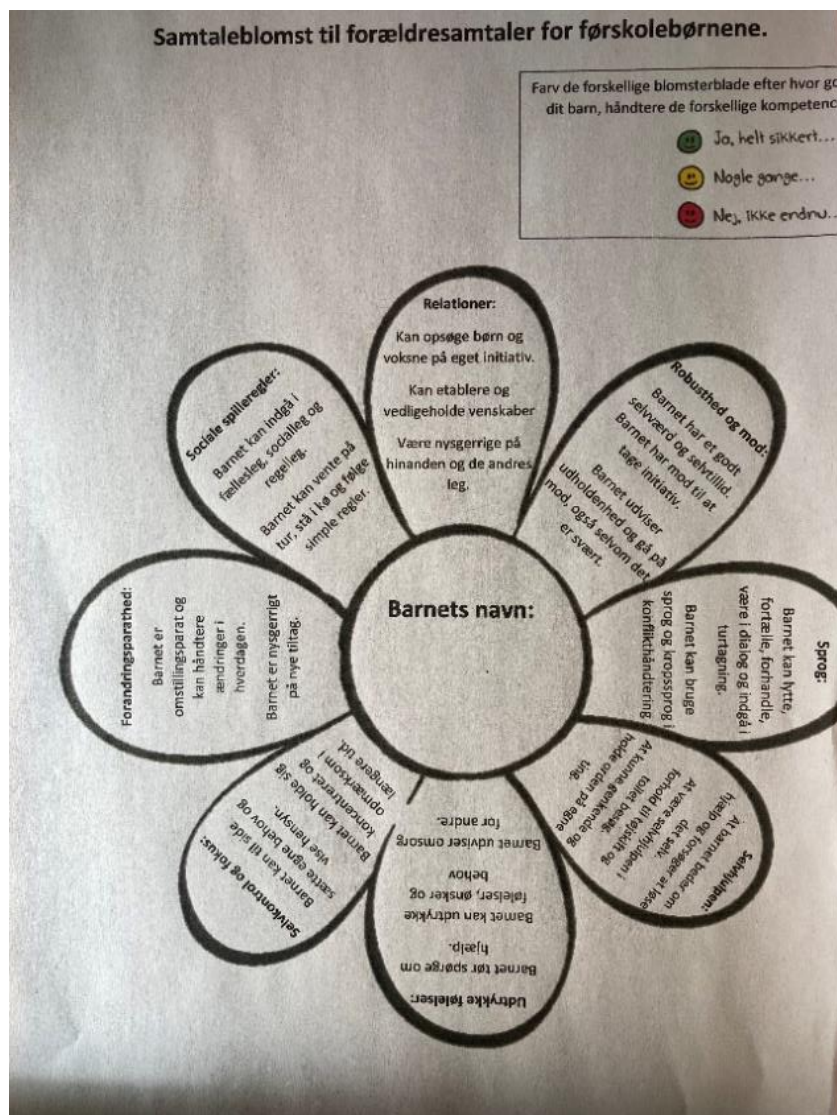
Den gode sunde overskuelige madpakke

Vi vil kigge på om vi kan reducere madspild

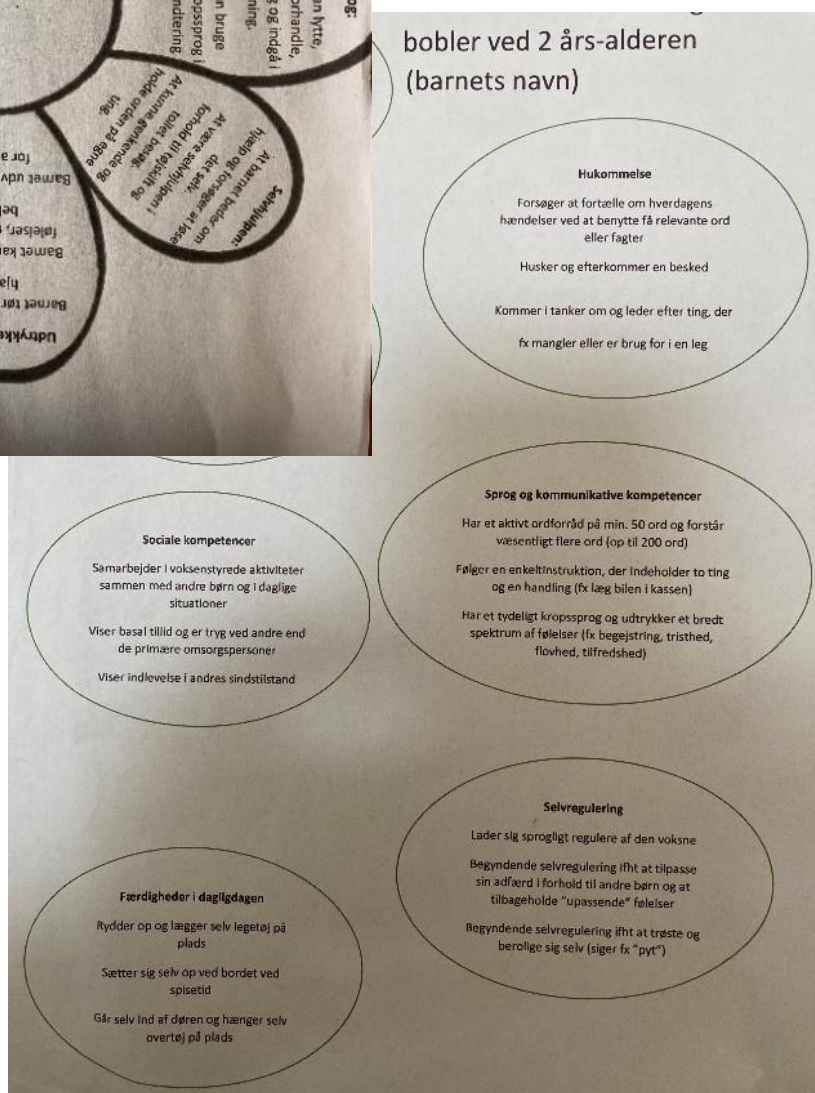

Samtaleblomst 3-6 år

bobler ved 2 års-alderen (barnets navn)

Samtale bobler 0-2 år.

Her har vi fundet yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere vores videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC